تعیین میزان آسیب به درختان سرپا حاشیه مسیر در اثر عملیات بهره برداری جنگل

زینب پورقلی [1,*] و فرشاد کیوان بهجو[2]

1- نویسنده مسئول، دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشکده فناوری کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

2- دانشیار، دانشکده فناوری کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

چکیده

آگاهی از میزان و شدت آسیب‌های وارد شده به درختان سرپا و ارزیابی اثرات بعد از عملیات چوبکشی یکی از موارد مهم جهت رسیدن به مدیریت پایدار در جنگل‌های شمال ایران می‌باشد. تحقیق حاضر با هدف تعیین میزان آسیب به درختان سرپا در شیوه گزینشی بعد از اجرای عملیات چوبکشی، در پارسل‌های 220 و 225 از سری نم‌خانه در جنگل خیرودکنار نوشهر انجام شد. در این بررسی خسارات ناشی از عملیات چوبکشی با استفاده از اسکیدر تیمبرجک 450سی، بر درختان سرپا مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج این بررسی نشان داد که به ترتیب در دو پارسل 220 و 225، 80/6 درصد و 72/7 درصد از آسیب‌های حاصل از چوبکشی در قسمت‌های پایین ساقه درخت (ریشه و 0-0/3متر از بن درخت) رخ داده است و بیش از 40 درصد از زخم‌ها دارای مساحتی کمتر از 200 سانتی‌متر مربع می‌باشند، ولی 57 درصد از زخم‌ها منجر به آسیب به کامبیوم شده است.

واژگان کلیدی: اسکیدر تیمبرجک، عملیات چوبکشی، مدیریت پایدار.

1- مقدمه

عملیات بهره‌برداری جنگل یک نظام مهندسی با هدف بیشینه کردن کارایی و کمینه کردن اثرات نامطلوب می باشد که در بیشتر موارد رژیم های پرورش توده جنگلی را در بر می گیرد و می‌تواند روی آنها تاثیر بگذارد، بنابراین بایستی با حداقل کردن خسارات محیط زیستی وارده به درختان سرپا، رویشگاه‌ها را برای زادآوری آماده کرده و به حفظ و بهبود کیفیت توده های جنگلی پرداخت. یکی از موارد جهت رسیدن به این مهم، آگاهی از میزان و شدت آسیب های وارد شده به درختان سرپا و ارزیابی اثرات بعد از عملیات چوبکشی می باشد، تا قدمی در جهت رسیدن به مدیریت پایدار در جنگل‌های شمال ایران برداشته شود، زیرا با داشتن اعداد و ارقام مربوط به میزان و شدت آسیب های وارد شده به درختان سرپا به عنوان یک میزان حداقل می‌توان میزان و شدت آسیب های وارد شده در مناطق مشابه با آن را با میزان حداقل و با استفاده از معیار آماری با هم مقایسه کرد و در صورتی که این مقادیر به صورت معنی داری بیشتر باشد مجریان طرح ها را جریمه و اگر کمتر باشد آن‌ها را تشویق نمود. بنابراین نظارت بر عملیات چوبکشی، یکی از ارکان مهم در جهت رسیدن به توسعه پایدار جنگل‌ها می باشد. بهره‌برداری از جنگل به هر روشی صورت گیرد آسیب به توده باقی‌مانده را به همراه خواهد داشت (Han and Kellogg, 2000). از طرفی پرواضح است که تلاش‌های منطقی در جهت کاهش میزان آسیب به درختان سرپا به افزایش پایداری جنگل کمک خواهد کرد (Seablom and Read, 2005). بر اساس نتایج تحقیق Aho و همکاران (1989) صدمات با مساحت بیشتر منجر به سریع تر